

Bovenaanzicht (♀)

Onderaanzicht (♂)

Onderaanzicht (♀)

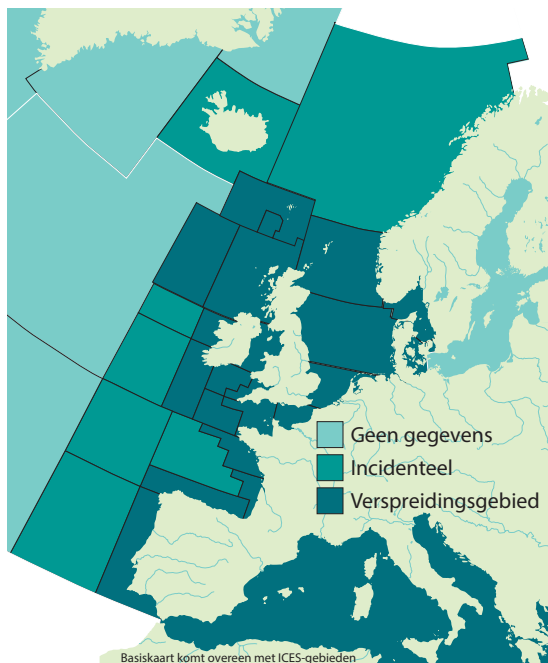
ALGEMENE NAMEN

Stekelrog (NL), Thornback Ray (UK), Thornback Skate (UK), Roker (UK), Maiden Ray, Hardback (UK), Raie Bouclée (Fr), Nagelroche (De), Raya de Clavos (Es), Piggskate (No).

SYNONIEMEN

Raja rubus (Schneider, 1801), *Raja aspera* (Risso, 1810), *Raja pontica* (Pallas, 1811), *Dasybatis clavata* (Bonaparte, 1840), *Raja capensis* (Müller & Henle, 1841), *Raja rizacanthus* (Regan, 1906), *Betaraia clavata* (Leigh-Sharpe, 1924).

VERSPREIDING

Basiskaart komt overeen met ICES-gebieden

UITERLIJK

- Lange staart met stekels en een kenmerkende licht / donker tekening.
- De rug is lichtbruin tot grijs.
- Gevarieerde patronen, waaronder donkere en gele plekken met donkere vlekjes.
- De buik is roomwit met een grijsachtig randje.
- Op de rug heeft hij stekels die op ronde knopjes zitten.
- Een rij van 30 tot 50 stekels langs de middenlijn tot aan de eerste rugvin.

De mannelijke stekelrog kan een lengte van maximaal 105 cm bereiken, terwijl de vrouwelijke stekelrog 130 cm kan worden, ofschoon de meeste minder dan 85 cm worden (Whitehead *et al.*, 1986; Lockley, 2009). De tanden staan in 36 tot 44 rijen in de bovenkaak, scherp bij het mannetje, iets botter bij het vrouwtje en de onvolwassen vis (Clark, 1926). Zowel het mannetje als het vrouwtje kan maximaal 12 jaar worden (Fowler *et al.*, 2005).

De staart is lang en stevig, met rijen van stekels die overlangs lopen. De rug is bedekt met stekels bij zowel mannetjes als vrouwtjes, terwijl grote vrouwtjes soms stekelige buiken hebben (Whitehead *et al.*, 1986). Bij geslachtrijpe vissen zijn sommige stekels verdikt met een knopje aan de basis. Deze zijn vooral goed ontwikkeld op de staart en op de rug van geslachtrijpe vrouwtjes en kunnen ook op de buik voorkomen. Er zitten 0 tot 2 stekels tussen de rugvinnen (Whitehead *et al.*, 1986).

De kleurtekening varieert van lichtbruin tot grijs met donkere plekken en talrijke gele vlekjes. De gele vlekjes zijn soms omgeven met kleine donkere stipjes. De onderkant is roomwit met een grijsachtig randje (Whitehead *et al.*, 1986). Als de vis jong is, is hij vaak licht van kleur met grote, donkere ogen op iedere vleugel. De stekelrog laat een grote variatie aan kleuring zien, hetgeen identificatie van deze soort wellicht lastig maakt.

De stekelrog komt in het hele noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan voor, van de Faeroër Eilanden, IJsland en Noorwegen tot zover zuidelijk als Namibië. Hij wordt aangetroffen in de Middellandse Zee, de Zwarte Zee and het westelijk deel van de Baltische Zee. Hij komt voor op de hoogte van West-Afrika en is recentelijk aangetroffen in het zuidwestelijk gedeelte van de Indische Oceaan (Fowler, S. L. *et al.*; 2005).

VERGELIJKBARE SOORTEN

Amblyraja radiata, **Sterrog**

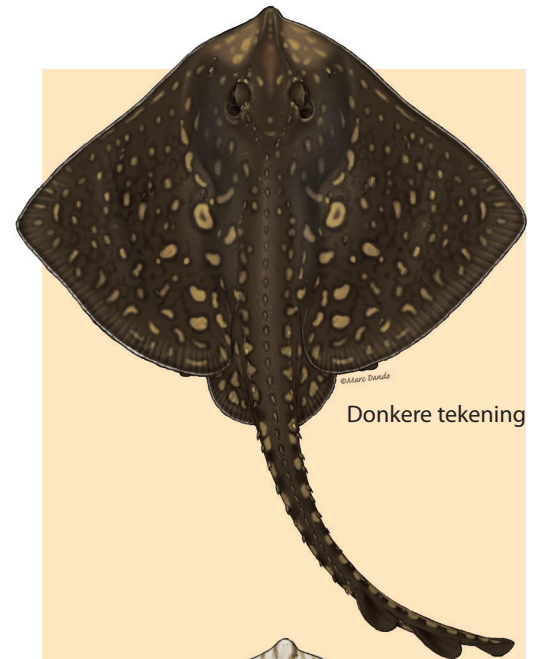
Leucoraja circularis, **Zandrog** (niet afgebeeld)

Leucoraja fullonica, **Kaardrog** (juv.) (niet afgebeeld)

Raja brachyura, **Blonde rog**

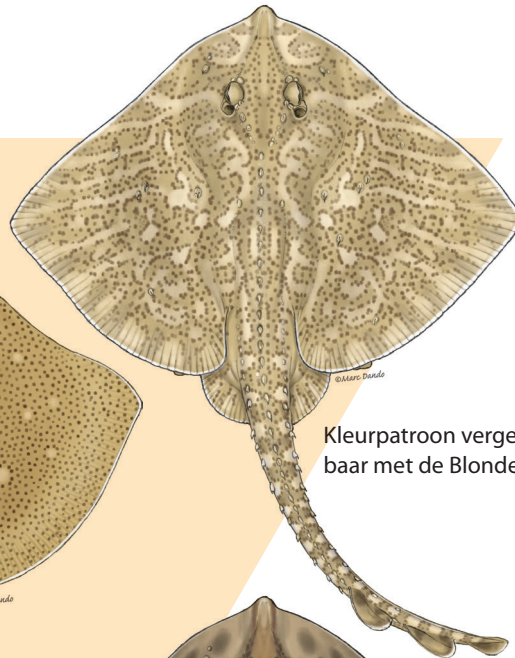
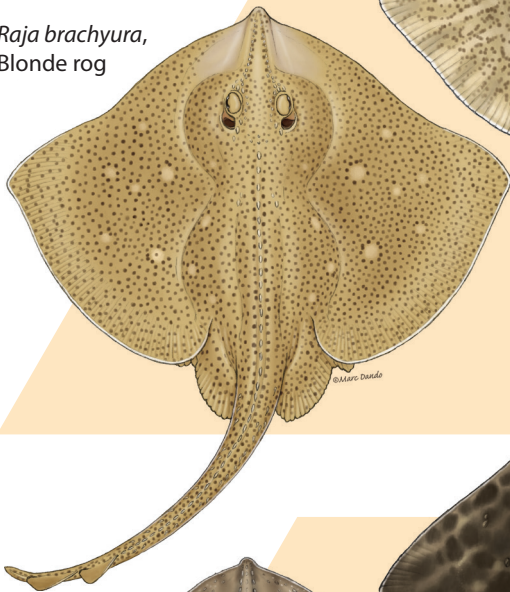
Vleten en rogen laten een grote variatie zien in kleuring en patronen, vooral de stekelrog. Rond Groot-Brittannië kan hij helemaal donkerbruin zijn zonder de kenmerkende gemarmerde patronen, ofschoon er meestal wel enkele (2-10) roomwitte vlekjes zitten links op de borstvinnen dichtbij de middellijn, in regelmatige patronen. In andere gebieden is de stekelrog lichter van kleur en kan hij gemakkelijk worden verward met de blonde rog, *Raja brachyura*. De roomwitte vlekjes zitten ook op deze soorten maar zijn een stuk onduidelijker. Het is niet bekend wat deze morfologische plasticiteit veroorzaakt.

Onderzoeken in de Middellandse Zee hebben aangetoond dat de rajiformes genetisch heel dichtbij liggen (Turan, 2007). Dit betekent dat kruising met de gewone vleten uit Groot-Brittannië een mogelijkheid is en dat zou kunnen leiden tot hybride exemplaren met een onduidelijke kleuring en morfologie.

Donkere tekening

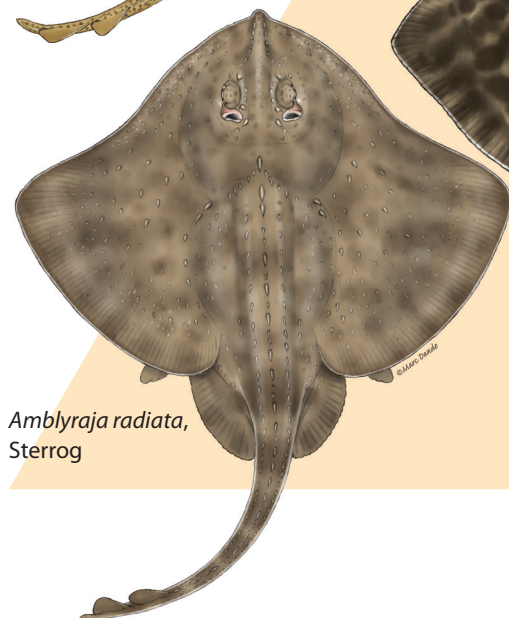
Raja brachyura,
Blonde rog

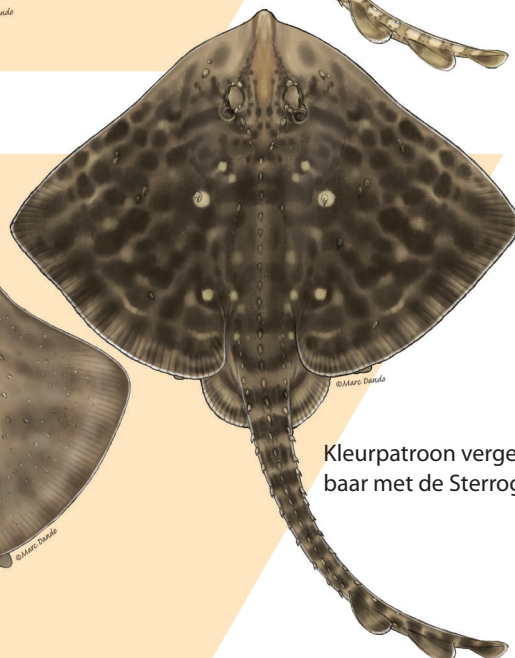
Kleurpatroon vergelijkbaar met de Blonde rog

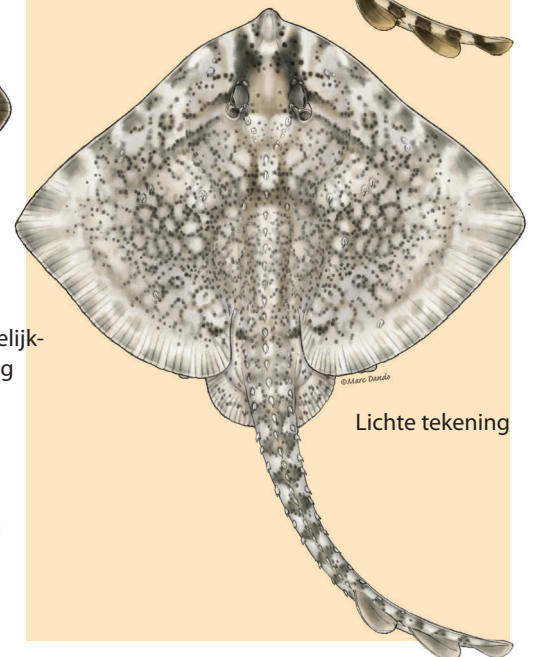
Donkere tekening

Amblyraja radiata,
Sterrog

Kleurpatroon vergelijkbaar met de Sterrog

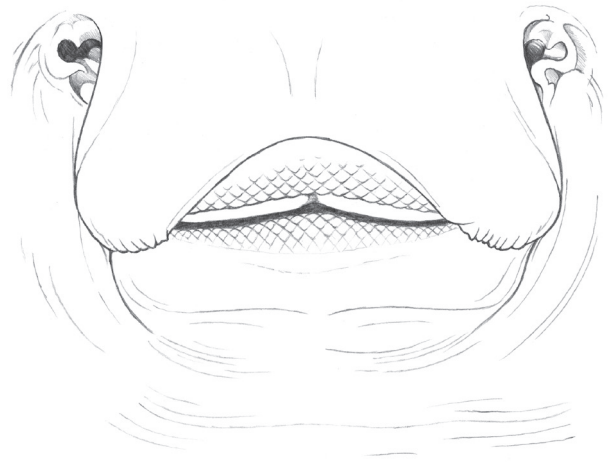
Lichte tekening

(Niet op schaal)

TANDEN

Minder dan 60 rijen eenpuntige tanden, meestal 36 tot 44 in de bovenkaak (Clark, 1926).

De tanden van het mannetje zijn scherper dan die van het vrouwtje en de onvolgroeide vis (Ellis and Walker, 2000).

ECOLOGIE EN BIOLOGIE

HABITAT

De stekelrog leeft op het continentaal plat en in de bovenste delen van de continentale helling van 10-300m (32-985ft) in bijna het hele verspreidingsgebied, met uitzondering van het oostelijk deel van de Ionische Zee, waar hij voorkomt vanaf 300-577m (985-1,890ft) (Whitehead *et al.*, 1986). In de kustwateren van Europa komt hij het meest voor vanaf 10-60m (32-195ft). Onderzoek in het estuarium van de Thames heeft aangetoond dat de stekelrog volgens de seizoenen migreert, waarbij hij de winter in dieper water doorbrengt en in de late lente en zomer naar ondiepere wateren trekt, om zich voort te planten (Hunter *et al.*, 2005). Jonge vissen worden vaker aangetroffen in ondiepere kustwateren dan volwassen vissen, omdat deze gebieden worden gebruikt als broedgebieden.

Onderzoeken uit het Kanaal van Bristol hebben aangetoond dat de stekelrog, alsook de gevlekte kathaai, *Scyliorhinus canicula*, een van de belangrijkste kraakbeenvissensoorten is van de plaatselijke ecologie. Zoals bij de meeste bodemroggen geeft hij de voorkeur aan een zachte ondergrond zoals slib en zand, maar hij kan ook op grint en rotsbodems worden gevonden. Het is bekend dat hij zich verspreid afhankelijk van geslacht en omvang (Fishmap, onbekend).

DIEET

Jonge stekelroggen voeden zich vooral met kleine kreeftachtigen zoals vlokreeften, aasgarnalen en zandgarnalen. Volwassen vissen voeden zich met grotere kreeftachtigen en kleine beenvissen zoals zandspiering, kleine kabeljauwachtigen en pitvissen (Fishmap, onbekend). Onderzoek in de Zwarte Zee heeft aangetoond dat sprot, horsmakreel en ansjovis de belangrijkste prooien zijn (Orlov, 1998).

VOORTPLANTING

De stekelrog brengt de winter in dieper water door, en in de lente en zomer trekt hij naar de kust om te paren en eieren te leggen (Hunter *et al.*, 2005). Naar schatting bereikt 50% geslachtsrijpheid bij een totale lengte van ongeveer 77 cm (8.8 jaar) voor vrouwtjes en 68 cm (7.1 jaar) voor mannetjes in de Noordzee (Fishmap, Unknown). Echter, Ryland en Ajayi (1984) verklaarden dat ze in hun vijfde jaar al hun eerste kuit schieten (Ryland and Ajayi, 1984). Andere schattingen uit het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan hebben cijfers voor geslachtsrijpheid gegeven van een lengte van 60-81 cm voor mannetjes en een totale lengte van 60-101 cm voor vrouwtjes (Fishmap, Unknown).

Kuit schieten gebeurt in kustwateren tussen februari en september (Fowler *et al.*, 2005), met een piek in mei en juni en een theoretisch maximum van 140-160 eieren per jaar. Het daadwerkelijke aantal eieren dat wordt gelegd is waarschijnlijk eerder 48-74 (Fishmap, Unknown). Incubatie duurt meestal 4-6 maanden, afhankelijk van

de watertemperatuur en de jongen komen uit met een lengte van 11-13 cm (Fishmap, Unknown).

EIKAPSEL

- 1 50-90mm lengte (zonder stekels).
- 2 Bijna net zo breed als hij lang is.
- 3 Duidelijke kielen en velden (afgeplatte randjes van het eikapsel) (Shark Trust, 2008).

Soortgelijk eikapsel als de blonde rog, *Raja brachyura*.

COMMERCIEEL BELANG

De stekelrog is een van de meest voorkomende roggen op de Europese vismarkten en maakt een zeer belangrijk deel uit van veel commerciële visserijen. Hij wordt gevangen door zeeg- en beuglijnvisserijen en als bijvangst van de bodemvisserij. Hij wordt ook gevangen door vaste netten en door de sportvisserij (Fishmap, onbekend).

BEDREIGINGEN, BESCHERMING EN WETGEVING

De stekelrog is een belangrijke commerciële soort. Er wordt gericht gevestigd op de stekelrog in zijn gehele verspreidingsgebied en hij wordt als bijvangst gevangen door visserijen op andere soorten. Ofschoon er maar weinig gegevens zijn over soort-specifieke vangsten, laat steekproefsgewijs marktonderzoek zien dat de stekelrog de meest gevangen rog in Europa is. Tussen 1982 en 1994 bestond in Frankrijk 30% van alle gevangen roggen uit stekelrog (Fishmap, onbekend). Er is echter ook bewijs van een dalende vangst in Noordwest-Europa en van zorg dat de huidige intensiteit van bevissing niet houdbaar is. Vanwege zijn grote omvang en zijn stekels ontsnapt de stekelrog zelden aan de netten van de bodemvisserij. Gecombineerd met de langzame groei en lage vruchtbaarheid die eigen is aan alle roggen, zou hij zeer kwetsbaar kunnen zijn voor overbevissing (Ellis and Walker, 2000).

Alle roggen vallen onder een Total Allowable Catch (TAC)-systeem in wateren van de Europese Gemeenschap. Sinds 2008 moeten Europese landen de meeste rogvangsten per soort registreren, om zo een duidelijker beeld te geven van de status van de populaties in wateren van de Europese Gemeenschap (ICES, 2008). Dit is misschien moeilijk vanwege de variatie in kleuring die de stekelrog laat zien (Ellis en Walker, 2000).

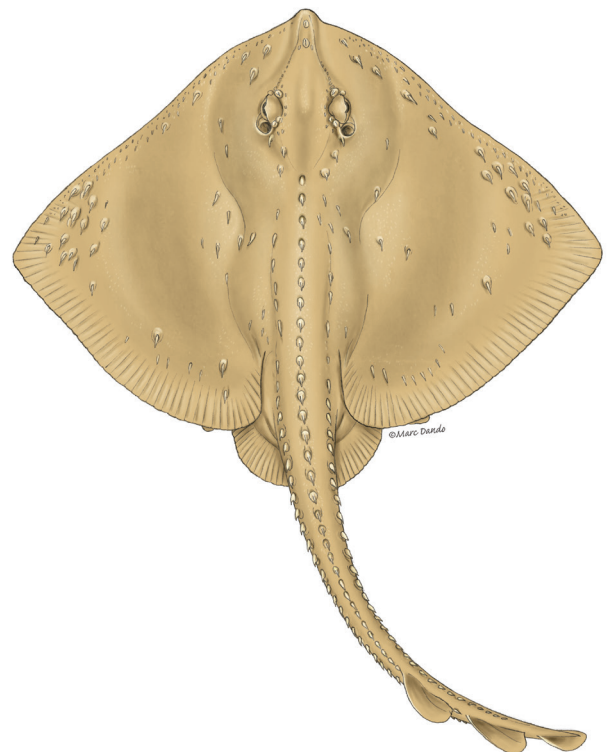
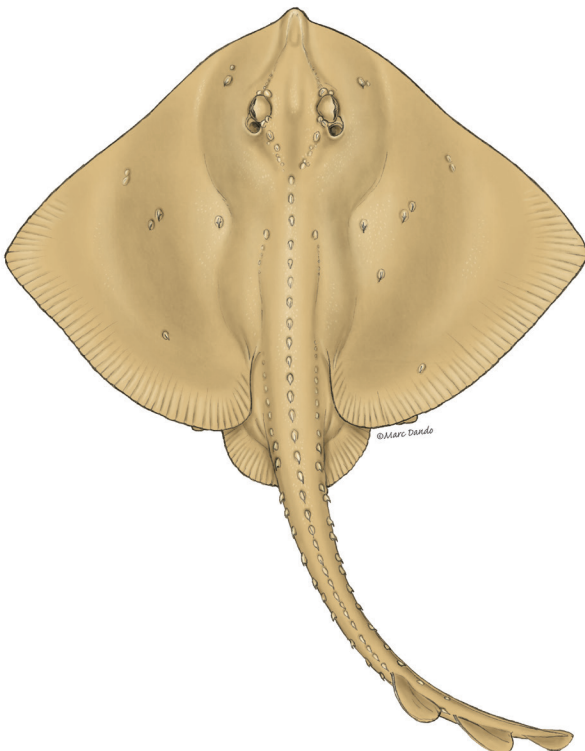
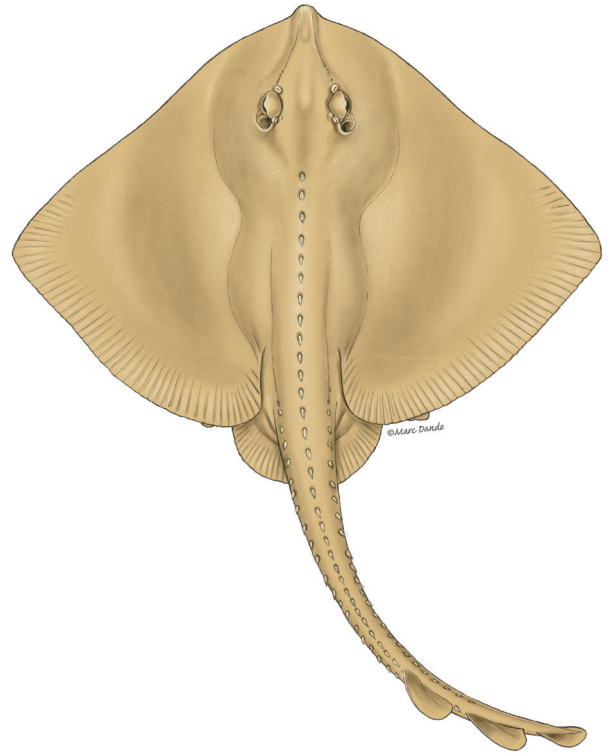
Er is op dit moment geen effectief Europees plan voor de stekelrog. Voor deze soort geldt een rapportageverplichting.

IUCN RODE LIJST BEOORDELING

Near Threatened (2014). Bijna bedreigd (2014).

BEHANDELING

- Voorzichtig behandelen.
- Grote, verspreide groepjes stekels op de rug en soms op de buikoppervlakte.
- Sterke middellijn van stekels.
- Soms gepaarde stekels op de zijkant van de staart.

REFERENTIES

- CLARK, R. S. 1926. Rays and Skates. A Revision of the European Species. Fishery Board for Scotland. HM Stationary Office. Edinburgh, UK.
- CUMBRIA SFC. 2008. Minimum Fish Sizes. www.cumbriasfc.org.uk.
- ELLIS, J., WALKER, P. 2000. *Raja clavata*. In: IUCN 2008. 2008 IUCN Red List of Threatened Species. www.iucnredlist.org.
- EUROPEAN UNION. 2009. Council Regulation (EC) No. 43/2009. Official Journal of the European Union, L22/1. www.mfa.gov.uk.
- FISHMAP. Unknown. Thornback Ray. *Raja clavata*. ICES. Copenhagen, Denmark. www.ices.dk.
- FOWLER, S. L., CAVANAGH, R. D., CAMHI, M., BURGESS, G. H., CAILLIET, G. M., FORDHAM, S. V., SIMPFENDORFER, C. A., MUSICK, J. A. 2005. Sharks, Rays and Chimaeras: The Status of the Chondrichthyan Fishes. IUCN SSC Shark Specialist Group. IUCN Publications. Cambridge, UK.
- HUNTER, E., BUCKLEY, A. A., STEWART, C., METCALFE, J. D. 2005. Migratory Behaviour of the Thornback Ray, *Raja clavata*, in the Southern North Sea. *Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom*, 85: 1,095–1,105.
- ICES. 2008. Demersal elasmobranchs in the North Sea (Sub-area IV), Skagerrak (Division IIIa), and eastern English Channel (Division VIIId). ICES advice 2008, Book 6.
- KENT & ESSEX SFC. 2008. Minimum Fish Sizes. www.kentandessex-sfc.co.uk.
- Lockley, P. 2009. Monster Ray Captured. *Fishing News*, 12/06/2009.
- NFFO. 2004. Official Yearbook and Diary. Grimsby, UK.
- ORLOV, A. M. 1998. The Diets and Feeding Habits of Some Deep-Water Benthic Skates (Rajidae) in the Pacific Waters off the Northern Kuril Islands and Southeastern Kamchatka. *Alaska Fishery Research Bulletin*, 5 (1): 1–17.
- RYLAND, J. S., AJAYI, T. O. 1984. Growth and population dynamics of three *Raja* species (Batoidei) in Carmarthen Bay, British Isles. *J. Const. int. Explor. Mer*, 41: 111-120.
- SOUTH WALES SFC. 2008. Skate and Ray – Minimum Size. www.swsfc.org.uk.
- SOUTHERN SFC. 2008. Minimum Landing Size. www.southernsfc.org.uk.
- TURAN, C. 2007. Molecular Systematic Analyses of Mediterranean Skates (Rajiformes). Fisheries Genetics Laboratory, Faculty of Fisheries, Mustafa Kemal University, Iskenderun, Hatay, Turkey.
- TORTONESE, E. (Eds.). 1986. Fishes of the Northeast Atlantic and Mediterranean. UNESCO. Paris, France.

Tekst: Richard Hurst.
Illustraties: Marc Dando.

Literatuurverwijzing

Shark Trust; 2010. An Illustrated Compendium of Sharks, Skates, Rays and Chimaera. Chapter 1: The British Isles and Northeast Atlantic. Part 2: Sharks.

Neem voor verbeteringen of correcties contact op met:
Sportvisserij Nederland, Tel. 030-6058400
vangstenregistratie@sportvisserijnederland.nl
www.sportvisserijnederland.nl

Oorspronkelijke tekst:
The Shark Trust, 4 Creykes Court, The Millfields
Plymouth, Devon PL1 3JB, Verenigd Koninkrijk
www.sharktrust.org, e-mail: enquiries@sharktrust.org

Kijk voor meer materiaal op www.haairog.nl (Nederlands)
www.sharktrust.org/ID (Engels)

Registered Company No. 3396164.
Registered Charity No. 1064185

Deze Nederlandse uitgave werd mogelijk gemaakt door:

www.sportvisserijnederland.nl/

www.dutchsharksociety.org

www.elasmobranch.nl/